

Iedereen doet ertoe.

Special over Armoede

Theatervoorstelling 'Sjöld' toont de vele gezichten van armoede p. 3



Quiet Community haalt armoede uit de taboesfeer p. 4 + 5



Gastcolumn p. 7



Verder in dit nummer:

Voorwoord p. 2 | vervolg Arm p. 2 + 8 | Opgroeien zonder franje p. 6 | Beursberichten p. 7 | Initiatieven die ertoe doen in de strijd tegen armoede p. 8

Arm

Altijd in de overlevingsstand



Arm zijn. Hoe voelt het, wat doet het met je en hoe ziet je dagelijks leven er uit? Trajekt sprak hierover met een ervaringsdeskundige, een filosoof en twee wethouders.

Anouk (50) is alleenstaand en woont in een sober appartement in de Maastrichtse wijk Heugem. Ze is werkloos en leeft van een bijstandsuitkering. Een ernstige auto-immuunziekte noopt haar tot het volgen van een streng dieet en maakt een hoge aanvullende ziekteverzekering noodzakelijk. Haar slechte gezondheid heeft ook gevolgen voor haar inzet op de arbeidsmarkt: de kansen op een baan zijn gering. Anouk weet als geen ander hoe het is om van weinig geld rond te komen. "Ik noem het 'leven in de overlevingsstand', niet meer en niet minder," zo omschrijft ze haar eigen situatie. Stress en onrust zijn altijd latent aanwezig, zegt ze. "Je bent voortdurend bezig met rekenen en het aan elkaar knopen van de eindjes. Dat geeft je het gevoel dat je constant achter de feiten aanrent. Iedere dag weer moet ik keuzes maken. Betaal ik die rekening vandaag, of kan het nog even wachten. Of: wat eet ik vandaag, wat is er in de aanbieding, wat kost het? Dat zijn vragen die elke dag terugkomen."

Een leven aan de zijlijn

Armoede zorgt voor sociale uitsluiting en isolement. Anouk: "Ik kan niet deelnemen aan het leven: alles kost geld. Dat heeft consequenties voor de invulling van mijn huidige bestaan en mijn toekomst. Sociale contacten heb ik bijna niet. Je blijft binnen je eigen kleine kringetje. Nieuwe contacten leg je niet. Schaamte speelt daarbij ook een rol. Als je met vrienden of familie wilt afspreken, kun je niets ondernemen, want je bent gebonden aan een strak budget. Een middag naar de film heeft tot gevolg dat er geen geld is voor een avondmaaltijd." De situatie van Anouk was niet altijd zo nijpend. In 2001 ging het haar voor de wind. Eerst kocht ze samen met een vriend een huis. Een gezamenlijke droom was een eigen zaak. Samen begonnen ze een horecaonderneming. Aanvankelijk ging alles goed, totdat de financiële crisis in 2008 toesloeg. "De zaak ging failliet. Daarna raakten we in de schulden. Onze wegen scheidden zich, we gingen ieder apart wonen. Het huis werd in de verkoop gezet, maar we kregen het niet verkocht. Dat is overigens pas gelukt in 2015." Er waren zeven schuldeisers, waarmee Anouk regelingen trof. Dat bleek niet afdoende en uiteindelijk klopte ze aan bij de Kredietbank. Een schuldsaneringstraject volgde. "Ik kwam terecht in de WSNP, de Wet Sanering Natuurlijke Personen. Dat houdt in dat er drie jaar lang betalingen plaatsvinden. Tegelijkertijd vindt er bemiddeling plaats naar werk. Tot 2019 zit ik nog in dit traject."

"Wie voor een dubbeltje geboren is, wordt nooit een kwartje."

Voorwoord



Zonder Poen

Een van de grootste sociaal-economische veranderingen van de laatste jaren is de opmars van de zelfstandige zonder personeel, kort zzp'er. Nog geen twintig jaar terug was het een exotisch avontuur om als klusser, sociaal werker of communicatiespecialist in je eentje te ondernemen. Intussen telt Nederland meer dan een miljoen zzp'ers. Dat is meer dan elf procent van de beroepsbevolking.

Zelfstandigheid is niet per definitie een vetpot. 'Hard werken, niks verdienen', is een vaak-gehoorde klacht onder zzp'ers. Niet zelden wonen ze gehuurd, zonder arbeidsongeschiktheids- en pensioenverzekering. Menige zzp'er leidt een leven als een zelfstandige zonder (veel) poen. Eén wanbetaler, een vechtscheiding of een ziekte kan dan leiden tot ontsporing.

In deze ledereen doet ertoe komen diverse gezichten van armoede aan bod. Je proeft daardoor dat armoede iets is wat iedereen kan overkomen. Niet voor niks is armoede vergeleken met een veelkoppig monster. De verborgen armoede van zzp'ers en de 'working poor' (mensen die ondanks hard werken arm blijven) maakt het nog veelkoppiger. Die complexiteit vraagt om een veelzijdige aanpak. Van schuldhulpbuddies tot schuldpreventie tot weggeefwinkel tot de Quiet Community die we als eerste in Limburg van de grond tillen. Vele kleine initiatieven en activiteiten maken een krachtige praktijk van armoedebestrijding. Dat is mijn overtuiging. En het spreekt uit deze speciale uitgave.

Overigens zie ik zzp'ers als helden van onze tijd. Iedereen heeft het over zelfregie, zelfredzaamheid en eigen kracht. Voor de gemiddelde zzp'er is dat dagelijkse kost. Het zou dan ook mooi zijn als zzp'ers zich aansluiten bij onze Quiet Community. Ook omdat ik zeker weet dat we veel van elkaar kunnen leren. Rijkdom is ook het vermogen creatief om te gaan met armoede.

Anne Buskes
Directeur/bestuurder

»



René Gabriëls

Oorzaken

"Mensen raken in armoede door een stapeling van factoren," zegt René Gabriëls, armoedefilosoof en socioloog aan de Universiteit Maastricht. "Slecht kunnen budgetteren, schulden maken, allerlei vormen van verslaving of gewoon domme pech (ziekte, etc.). Een fenomeen overgewaaid uit de Verenigde Staten dat hier de laatste jaren ook steeds meer speelt zijn de *working poor*. Door te lage lonen ontstaat een groeiend aantal werkende armen. Hierbij gaat het om mensen die wel een betaalde baan hebben, maar niet genoeg verdienen om in hun levensonderhoud te voorzien." De belangrijkste maar minst benoemde oorzaak voor armoede is volgens de armoedefilosoof het op een neoliberale leest geschoeide overheidsbeleid. "Het zijn door politici in het leven geroepen economische regels die ervoor zorgen dat er geen gelijke vrijheid is voor alle burgers. Daardoor wordt de armoede in stand gehouden. Ook de door veel politici en instellingen aangehangen ideologie dat de armen vooral zelf verantwoordelijk zijn voor de preciaire situatie waarin ze verkeren, zorgt ervoor dat er niets noemenswaardigs aan de armoede wordt gedaan." Concluderend: "Wie armoede serieus wil bestrijden zal de economische regels moeten veranderen die invloed hebben op de kwaliteit van leven van mensen. Dat betekent in feite dat er een einde moet komen aan de neoliberale vorm van kapitalisme. Maar de vraag is: wie wil het neoliberalisme bestrijden?" Ook is er sprake van steeds meer generatiearmoede: armoede die wordt doorgegeven van generatie naar generatie. Hoe verklaart Gabriëls dit verschijnsel? "De sociaal-economische situatie waarin iemand opgroeit beïnvloedt iemands levenskansen sterk. In zekere zin geldt nog steeds: 'Wie voor een dubbeltje geboren is, wordt nooit een kwartje'. Een fatsoenlijke samenleving zorgt ervoor dat alle burgers min of meer dezelfde levenskansen hebben. Dat is voornamelijk een kwestie van collectieve verantwoordelijkheid: het eerlijk verdeelen van de rijkdom in een samenleving."



Jim Janssen

Een ruimhartig sociaal beleid

"In Maastricht is de armoede hoger dan gemiddeld in Nederland en neemt hij niet af. Daarom willen we een ruimhartig sociaal beleid voeren en zetten we in op de volle breedte, met alle mogelijkheden die we hebben. Dit is een van de belangrijkste voornemens, vastgelegd in het breed gedragen coalitieakkoord 2016-2018." Zegt waarnemend wethouder Jim Janssen (Seniorenpartij) van de gemeente Maastricht, met o.a. sociale zekerheid, armoede en integraal ouderenbeleid in zijn portefeuille. Om welke groepen gaat het? "Er is bijvoorbeeld veel armoede onder zzp'ers. Wij hebben ze gedeeltelijk in beeld, en willen deze groep meer ondersteuning bieden. Ook onder ouderen is het armoedecijfer relatief hoog. Als ze arm zijn, blijven ze ook langdurig

Arm

arm. Dat heeft te maken met het feit dat ze geen inkomsten meer genereren en dat deze groep steeds ouder wordt. De derde groep die vatbaar is voor armoede zijn alleenstaanden met kinderen. Ze hebben vaak geen volledige werkweek, maar een parttime baan. Dan is het moeilijk om voldoende inkomen te vergaren," aldus Janssen. Om de financiële situatie van de minder draagkrachtigen te verbeteren, zet de gemeente een aantal speciale regelingen in, o.a. voor gezinnen. "Wij willen kinderen in staat stellen lid te worden van een sport- of sociale vereniging. Daar is een bijdrage voor. En ouders van schoolgaande jeugd in het basis- en voortgezet onderwijs ontvangen een tegemoetkoming in de kosten om hun lasten wat te verlichten. Ook wordt de toegankelijkheid van regelingen en beschikkingen vereenvoudigd. In dat kader hebben we recent het besluit genomen dat er geen bewijsstukken meer ingediend hoeven te worden bij de aanvraag voor zo'n regeling. We hopen dat daarmee de drempel om gebruik te maken van deze regelingen, lager wordt en dat meer mensen er gebruik van gaan maken."

“De armoedesituatie van burgers wordt hardnekkiger.”

Samenwerkingsverbanden

De gemeente hecht aan samenwerking met welzijnsorganisatie Trajekt, zegt Janssen. "In onze gemeente zijn er diverse netwerkverbanden op het gebied van armoede en schulden waarin Trajekt vertegenwoordigd is. Recent hebben we een bijeenkomst gehad met de Quiet Community. Daarin gaat Trajekt de lead nemen. De organisatie heeft contacten in de buurten en beschikt over netwerken met het bedrijfsleven. Belangrijk is dat het wordt opgepakt met diverse partijen, met het bedrijven en andere organisaties. Een initiatief als de QC kan alleen functioneren als het gezamenlijk wordt uitgevoerd. Ook in het onlangs opgestarte initiatief van de ketenorganisaties rondom schulden, 'Samen uit de min', speelt Trajekt een coördinerende rol. Hetzelfde geldt voor het Schuld & Budget Buddy project, dat vanaf januari is ondergebracht bij Trajekt."



Berry van Rijswijk

Preventieve aanpak

Berry van Rijswijk (Focus) is als wethouder sociaal domein van de gemeente Meerssen verantwoordelijk voor het armoedebeleid van deze gemeente. Ook hier staat dit thema hoog op de agenda. "De gemeente Meerssen gaat de strijd met armoede aan. Het college heeft geconstateerd dat de armoedesituatie van burgers hardnekkiger wordt en dat er daarom gezocht moet worden naar nieuwe oplossingen. We willen aan de slag met innovatieve werkwijzen en experimenten. Daarmee willen we sociale uitsluiting en de ongelijkheid die ontstaat door armoede, aanpakken."

Vervolg op pagina 8

»

Theatervoorstelling 'Sjöld'

toont de vele gezichten van armoede



In maart en april presenteerde het Buurtheater Mariaberg (BTM) 'Sjöld, dao laot iech miech veur haange!' in de bovenzaal van het Theater aan het Vrijthof te Maastricht. De voorstelling, zes keer uitgevoerd (en uitverkocht), trok in totaal 660 bezoekers. Zij kregen de kans om een glimp op te vangen van een leven gedomineerd door geringe inkomsten, schulden en de consequenties daarvan. En dat maakte indruk. "Super gespeeld, uit het leven gegrepen, traantjes en kippenvel!," aldus een van de reacties uit het publiek.

Het podium biedt de aanblik van een tableau vivant uit vroegere tijden. Een weelderig gedekte feestdis met kaarsen, karaffen drank en schalen met een overdaad aan appetijtelijk ogende gerechten. Aan tafel een op het eerste gezicht welvarend gezelschap, gekleed in rijke, zeventiende-eeuws aandoende kostuums. Maar toch schuurt er iets. Want hoe de spelers ook hun best doen er het beste van te maken – ze eten, drinken, lachen en zingen samen – ze kunnen de schone schijn niet lang ophouden. Een bizarre postbode, vergezeld door een zingende operazanger, duikt iedere keer op met bergen post om die het gezelschap voor de voeten te gooien. En dan is de sfeer verpest. Want de post bestaat uit rekeningen, aanmaningen, belastingaanslagen en dwangbevelen. Dat zet de acteurs aan terug te blikken op hun leven en over hun ervaringen te vertellen. Ieder heeft zijn eigen verhaal. Die gaan over armoede, schulden en verspillings, maar ook over onveiligheid, geweld, cultuurverschillen en heimwee.

Dagelijkse realiteit

"Buurtheater Mariaberg (BTM) wil door het maken van persoonlijk documentair theater thema's aan de orde stellen die raken aan bredere sociaal maatschappelijke problemen," zegt Tamara Jongerden, als regisseur verbonden aan het buurttheater. "Dit keer zijn we heel bewust uitgegaan van het thema 'armoede', een issue waarvan we weten dat het zowel voor groepsleden als voor de buurt dagelijkse realiteit is." Hoe komt een theaterstuk van BTM tot stand? "Eerst geef ik een aantal theaterlessen aan de spelersgroep, waarbij vooral nieuwe spelers iets leren over de basisbeginselen van het toneelspelen," vertelt Jongerden. "In diezelfde periode voeren sociaal werker Gina Mingels en ik groeps gesprekken met alle acteurs over wat hen op dat moment bezighoudt. Daarna houden we ook nog individuele interviews, om bepaalde onderwerpen te verdiepen. Alles wat iedereen verteld heeft, schrijven Gina en ik op. Na een selectie maken we van de teksten een toneelscript."

Aangezien daarin overwegend heel persoonlijke zaken staan, hebben de spelers de eindredactie over de uiteindelijke tekst. "Zij bepalen wat er wel en niet in komt, wat zij wel of niet in het openbaar willen vertellen," benadrukt Jongerden. "Omdat alles zo persoonlijk is, is het een enorme klus om het script te repeteren en er ook echt theater van te maken, op zo'n manier dat ook de toeschouwer zich kan herkennen in ons verhaal." Voor het stuk 'Sjöld' zijn behalve de spelers ook diverse stadsgenoten geïnterviewd. "Dan moet je denken aan Maastrichtenaren die ook moeite hebben met rondkomen, studenten en specialisten die zich bezighouden met het onderwerp 'armoede', en professionals en vrijwilligers werkzaam in de schuldhulpverlening," aldus Jongerden.

Na het voltooien en het repeteren van het script rest nog een hoop werk, weet de regisseur. "Om een waardige voorstelling te maken met de groep, hebben we natuurlijk ook kostuums, decor, licht, geluid en transport nodig. Onder begeleiding van de student scenografie (décor en kostuumontwerp) Hanne Pierrot, is het bestuur annex productieteam van BTM maandenlang keihard aan het werk en aan het organiseren geweest. Dat bestuur - in het bijzonder Nicolle Boumans - heeft zich samen met de vrijwilligers enorm ingespannen. Zonder hen is het soort voorstelling dat we maken niet mogelijk."

Saamhorigheid

Frits Wijngaard is acteur bij BTM en al vanaf het prille begin betrokken bij het buurttheater. "Het is voor mij een verrijkende bezigheid. Ik heb er veel van geleerd, heb veel vaardigheden opgedaan. Ook het sociale aspect is niet onbelangrijk. Ik vind ik het fijn om met allerlei soorten mensen om te gaan, mensen waar ik normaal niet mee in contact zou zijn gekomen. Al acht jaar zijn we een groep. Het is in de loop der tijd een echte vriendenclub geworden. Er is veel saamhorigheid in de groep."

De thematiek van Sjöld is hem niet vreemd. Wijngaard ontvangt een WAO-uitkering en weet hoe het is om van weinig geld rond te komen. "Er zijn altijd maanden dat ik boven mijn budget uitkom. Bijvoorbeeld vanwege een hoog uitgevallen telefoonrekening, een wasmachine die kapot gaat of een aanslag van de gemeentelijk belastingen die op een ongunstig tijdstip op de deurmat ligt. Eigenlijk ben ik altijd de eindjes aan elkaar aan het knopen."

De buurt in

'Sjöld' gaat nog even door, hetzij in een iets andere vorm. Onder de titel 'Sjöld in de buurt' verzorgt het buurttheater, in samenwerking met Trajekt, in mei en juni een aantal verkorte voorstellingen met een kleine groep spelers in vier Maastrichtse buurten. Na de voorstelling krijgt het publiek de gelegenheid om met de acteurs en andere medewerkers van BTM van gedachten te wisselen over het thema armoede. Op 14 mei en 28 mei werd 'Sjöld in de buurt' opgevoerd in resp. De Heeg en Malberg; op 11 juni is het stuk te zien in Wittevrouwenveld; op 25 juni in Daalhof. Voor meer info: www.buurtheatermariaberg.nl.





Paul ten Haaf
centrummanager gemeente Maastricht

“De presentatie van Ralf Embrechts uit Tilburg over Quiet heeft mij bijzonder aangesproken. Het onvoorwaardelijke aanbod aan mensen die het moeilijk hebben kan barrières wegnemen en bruggen bouwen. Ook het feit dat wordt onderkend dat het streven is niet is om armoede op te heffen, maar te verminderen, getuigt van een realistische benadering. Kortom: het concept, daadkracht en verbinding, is zeker reden om QC een warm hart toe te dragen.

Van mijn kant kan ik tijd en netwerk beschikbaar stellen. Wellicht dat er verbindingen zijn te leggen die niet direct voor de hand lijken te liggen. Verder zal het ‘Maastrichts’ model nog verder uitgewerkt moeten worden om te kunnen beoordelen waar ik mogelijk een bijdrage aan kan leveren. Vooralsnog lijkt me het verbinden van alle partijen en afspraken maken over ‘onvoorwaardelijke steun’ van groot belang.

Het wiel hoeft niet opnieuw te worden uitgevonden. Er zijn al veel lopende initiatieven die kunnen aansluiten bij het Quiet initiatief. Maak gebruik van de kennis en het netwerk van bijvoorbeeld Trajekt, verbind partijen waarbij je ieder in zijn waarde laat. Quiet zou de norm kunnen worden voor partijen in ‘eenheid in verscheidenheid’.”



Damien Nunes
projectleider Maastricht University

“Als projectleider binnen de Service Science Factory ondersteun ik bedrijven en organisaties met innovatie en verbeterprojecten binnen verschillende sectoren, waaronder het sociaal domein en de zorg. Aangezien wij onderdeel zijn van Maastricht University hebben wij de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat non-commerciële organisaties ook gebruik kunnen maken van de kennis binnen de universiteit. Vandaar dat ik graag wil meedenken en vooral doen met de Quiet Community, om

ervoor te zorgen dat onze minder bedeelde burgers de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben en verdienen.

Wij ontwerpen diensten en zorgprocessen op een snelle en gestructureerde manier. De eindgebruiker staat in dergelijke projecten altijd centraal en wij onderzoeken wat wij zouden kunnen bieden om hem of haar behoeften (beter) te bevredigen. Onze mindset, tools en processen om effectiever en efficiënter innovatietrajecten door te lopen zouden wij graag willen inbrengen in de Quiet Community. Ik heb een positieve vibe ervaren tijdens de netwerkbijeenkomsten! Wanneer we dit gevoel kunnen vasthouden en kunnen vertalen naar actie verwacht ik dat we iets moois kunnen doen in Maastricht. En misschien een voorbeeld kunnen zijn voor de rest van Nederland.”



Inge Elzer
projectleider rayon Limburg Stichting Lezen & Schrijven

“Een initiatief als de Quiet Community geeft armoede een gezicht: het wordt uit de taboesfeer gehaald, krijgt aandacht en komt op de agenda van politiek en publiek. Ook op laaggeletterdheid rust nog altijd een taboe. Mensen schamen zich en durven er niet voor uit te komen. Dat er een relatie is tussen armoede en laaggeletterdheid is in verschillende onderzoeken aangetoond: laaggeletterden zijn vaker langduriger arm dan niet-laaggeletterden, laaggeletterdheid is vaak een belemmering om zelfredzaam te zijn.

Daarom is het belangrijk dat deze groep op een laagdrempelige manier toegang krijgt tot het ontwikkelen van basisvaardigheden, zoals lezen, schrijven, rekenen en omgaan met de computer.

Ik hoop dat het netwerk rond Quiet Community groot wordt en groeit, zodat er meer wordt stilgestaan bij armoede en schulden, maar ook bij laaggeletterdheid. Het kan één van de oorzaken zijn waarom mensen in de schulden belanden. Bewustwording over dit thema is een allereerste stap. Stichting Lezen & Schrijven kan zeker een bijdrage leveren aan de QC. Wij kunnen samen met bedrijven, maatschappelijke organisaties en gemeenten laaggeletterdheid agenderen, de omgeving bewust maken en inzetten op laagdrempelige educatieve (taal-) activiteiten op diverse niveaus, bijvoorbeeld door vrijwilligers te trainen tot taalcoach; we kunnen voorlichting geven over het herkennen van laaggeletterdheid en verbindingen leggen met gemeenten, politiek en bedrijven om een gezamenlijke aanpak van herkennen, signaleren, doorverwijzen en begeleiden van laaggeletterden te realiseren.”

Quiet Community haalt armoede uit de taboesfeer

“Quiet is niet stil, we maken lawaai tegen stille armoede.”

Mensen die het niet breed hebben een uitweg bieden uit financieel, sociaal en psychisch isolement. Dat is het streven van de in 2016 in Tilburg opgestarte Quiet Community. Met een speciale pas komen minima in aanmerking voor allerlei goederen en diensten afkomstig van het bedrijfsleven, kleine ondernemers en particulieren. Het aanbod varieert van witgoed, nieuwe kleding en elektronica tot verwennerij, zoals een gratis knipbeurt bij de kapper, een avond uit eten of een dagje pretpark met het hele gezin.



Peter Paul Muijres
innovatiemakelaar bij Trajekt en projectleider Quiet Community Maastricht

“Vanuit mijn ervaringen als maatschappelijk makelaar zag ik direct de kansen van een Quiet Community gemeenschap in Maastricht.

De belangrijkste opbrengsten zijn dat mensen in armoede zonder stigma (want niet herkenbaar) weer eens kunnen deelnemen aan sociaal en cultureel leven. Ze kunnen even uit de ‘bubbel’ van ‘kan ik niet’ en ‘heb ik niet’ stappen. Een verwennerij, zoals een avondje theater, een etentje, of een cadeautje levert veerkracht en verzacht de situatie. Naast deze verzachting stimuleert de Community het actief meedoen en daardoor de bewustwording en empowerment, de andere twee belangrijke doelen. Bewustwording van het feit dat je wel degelijk meetelt én als middel om ook de eigen kwaliteiten, kunde en kennis te gaan inbrengen in plaats van alleen te ontvangen.

Krachtig vind ik bij de Quiet Community het brede uitgangspunt: vertrouwen in plaats van regelgeving, voorwaarden en controle. En mooi vind ik daarbij ook dat er geen tegenprestatie wordt verlangd.

Tot slot: nog even terug naar het technische deel van de Quiet Community. Dit online systeem matcht door slimme algoritmes en behoefteregistratie de verwennerij, product of dienst direct aan deelnemers, die op dat moment daar even behoefte aan hebben. Alle diensten en producten die door de sponsors worden geboden worden zo met maatwerk doelgericht ingezet.”

Met vereende krachten werkt iedereen mee aan armoedeverzachting. *Halen, brengen en delen* is het motto van dit aanstekelijke initiatief, dat zich als een olievlek verspreidt over Nederland en nu ook in Maastricht in is geland. Trajekt heeft zich opgeworpen als kartrekker en kwartiermaker voor de op te richten stichting/coöperatie Quiet Community Maastricht.

Ralf Embrechts
mede-initiatiefnemer Quiet Community Tilburg

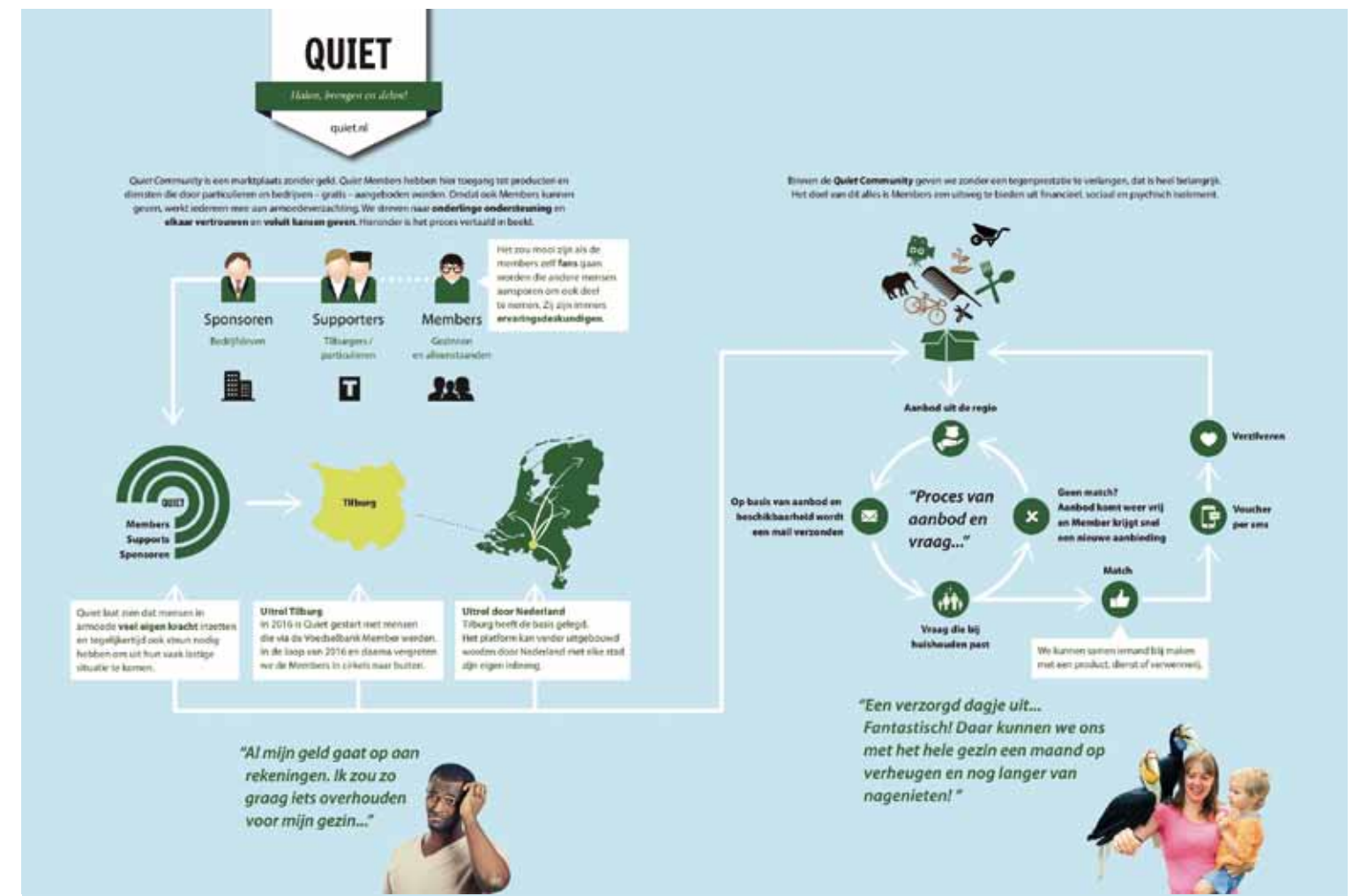
“De Quiet Community in Tilburg heeft in het eerste jaar heel wat teweeg gebracht. De weg ligt open dit ook in andere steden of regio’s op te starten.

Het idee en de werkwijze willen we graag delen. Op die manier kunnen we samen onze impact vergroten en zo de situatie van nog meer mensen in armoede verlichten. Belangrijkste uitgangspunt van de Quiet Community is en blijft dat mensen in hun eigen tempo zelf de route uitstippelen om weer in hun kracht te komen. Quiet is daar een steuntje in de rug: mensen voelen zich weer gehoord en gezien, en tellen weer mee. En dan...dan (her)ontdekken mensen vanzelf hun talenten en zetten die met volle kracht in.

Het is juist de kracht van de Quiet Community om bedrijven en particulieren hieraan bij te laten dragen. Klinkt logisch, is logisch. En bijkomend voordeel: het versterkt ook de bewustwording bij de mensen die in die bedrijven werken. Armoede kan iedereen overkomen.

Veel steden staan te trappelen om ook een Quiet Community op te zetten. Maar het is niet knippen en plakken. We willen heel zorgvuldig groeien. De Quiet Community moet goed passen bij het gevoel dat er in een stad leeft. In Maastricht merkten we meteen dat het enthousiasme en draagvlak volop aanwezig zijn. En ik verwacht dat het Maastrichtse bedrijfsleven de Quiet Community ook omarmt. Zo ken ik de Limburgers, een warm kloppend hart voor de medemens.

Mooi toch als in 2017 Maastricht, naast Den Bosch en Groningen, een van de volgende Quiet-steden zal worden: impact van noord naar zuid, van kop tot teen. Samen maken we het verschil. Quiet is niet stil, we maken lawaai tegen stille armoede.”



Links de infographic van
Quiet Community Tilburg.

Opgroeien zonder franje

Het kind van de rekening



De vrijwilligers Wim Dol en Audrey Smeets, beroepskracht Karin Rutten, vrijwilliger Natascha Rijksen in de speelgoedbank De Hoelahoep

Geen vakanties, schoolreisjes of verjaardagspartijtjes, geen lidmaatschap van een sportvereniging of een andere hobbyclub. Dat is het lot van één op de negen kinderen in Nederland. Want hoewel ons land behoort tot een van de rijksten ter wereld, leven hier rond de 400.000 kinderen in armoede. In Maastricht zijn dat 2900 kinderen. Twee professionals van Trajekt over hun ervaringen en over kleine initiatieven die het leven van deze kinderen veraangenamen.

Voor kinderen heeft opgroeien in armoede verstrekende consequenties, weet Mariëlla Bakker, coördinator bij het opvoedingsondersteuningsprogramma Home-Start. “Ze kunnen niet meedoen en leiden een bestaan aan de zijlijn, met een groot risico op sociaal isolement. Minder geld betekent ook minder kansen en dus ook een groter risico om later een arme volwassene te worden. Zo gaat de armoede over van generatie op generatie.” Tijdens haar werkzaamheden komt zij geregeld met gezinnen in armoede in aanraking en wordt dan geconfronteerd met kinderen die in schrijnende omstandigheden opgroeien. “Dat kan heel heftig zijn. Zo moeten gezinnen met schulden die onder toezicht van bewindvoering staan, rondkomen van een bedrag van rond de 50 tot 70 euro per week. Met twee tot drie kinderen. Dat redden ze niet. Natuurlijk heeft dat gevolgen voor de kinderen. Ik weet dat kinderen die zonder ontbijt naar school gaan helaas geen uitzondering is. Ook nieuwe kleren kopen of meedoen aan naschoolse activiteiten of sportclubs is voor deze groep niet weggelegd.”

Overleven

Ouders hebben vanwege hun geldzorgen geen tijd en energie om hierbij stil te staan, zegt Mariëlla. “Dat zit niet in hun systeem. Ze zijn puur bezig met overleven: reclameblaadjes nakijken op koopjes en de eindjes aan elkaar knopen. Financiële problemen veroorzaken grote stress, met als gevolg dat mensen alleen in staat zijn tot kortetermijndenken. Hoewel alle opvoeders het beste willen voor hun kind, maken deze ouders door hun krampachtige manier van leven soms onverstandige keuzes.” Ook heeft de armoede grote invloed op het netwerk van gezinnen. “Als je geen geld hebt, trek je je terug in je eigen wereld. Je bent te trots om ervoor uit te komen. Contacten onderhouden kost geld. Armoede is in onze maatschappij nog steeds een taboe.”

Kleine initiatieven

Naast maatregelen van de gemeente zijn er tal van kleine initiatieven die proberen het lot van kinderen in armoede te verzachten. Om wat voor soort initiatieven gaat het? Mariëlla: “Voor kinderen die jarig zijn, maar hun verjaardag niet kunnen vieren omdat er geen geld voor is, is er de Stichting Jarige Job. De jarigen ontvangen een verrassingsdoos met versiering, traktaties en cadeautjes. Jarige Job werkt samen met de Voedselbank. Gezinnen die daar geregistreerd staan, ontvangen automatisch een pakket. Verder organiseert Home-Start Maastricht jaarlijks een midweek vakantie voor

gezinnen, om even uit de sleur en stressmodus van alledag te geraken, mede mogelijk gemaakt door sponsorgelden van het Elisabeth Strouven Fonds en de stichting Vincetius. Ook geven we geregeld gezinnen op bij de Lindaafoundation, opgericht door Linda de Mol, die ieder jaar een aantal cadeaubonnen doneert. Een mooi project, onlangs in Wyckerpoort opgezet, is de Goede Start, een verzorgingsbank voor baby's waar ouders iedere week verzorgingsproducten kunnen uitkiezen.”

Een tweede leven voor speelgoed

Sinds twee jaar is er, speciaal voor kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen, speelgoedbank De Hoelahoep Maastricht en Heuvelland, gevestigd in de wijk Malpertuis. De Hoelahoep in Maastricht is een initiatief van Trajekt, met als achterliggend idee dat kinderen, ongeacht de financiële situatie thuis, het recht hebben om te spelen. Jeugdwerker Karin Rutten runt de bank, samen met collega Anja ter Beek en een team vrijwilligers. “Voor steeds meer gezinnen is het moeilijk om goed en betaalbaar speelgoed te kopen. Hoewel geen eerste levensbehoefte, is het wel belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Gebruikt speelgoed, dat nog in goede staat verkeert, krijgt hier een tweede leven. Wij zien erop toe dat het goed en degelijk speelgoed is, en dat kinderen spelmaterialen kiezen die bij hun leeftijd en interesse passen.” Een keer per maand mag de jeugd van 0 tot 15 jaar twee stuks speelgoed uitzoeken en een boek. En daar wordt volgens Karin dankbaar gebruik van gemaakt. “Het voorziet duidelijk in een behoefte. Gezinnen die van een uitkering moeten rondkomen, alleenstaande ouders die het niet breed hebben, vluchtelingengezinnen; we zien ze hier allemaal voorbijkomen.” Wel heeft ze de indruk dat er nog een drempel te overwinnen is. “Mensen schamen zich voor hun armoede en willen niet dat het zichtbaar is voor de buitenwereld. Liever houden ze de schone schijn op.”

Niet iedereen kan zomaar gebruik maken van de speelgoedbank. “Om voor deze speciale voorziening in aanmerking te komen, moeten de ouders een verwijfsbrief overleggen, afkomstig van intermediairs van Trajekt of van externe partners zoals de Voedselbank en Vluchtelingenwerk, die de gezinnen vooraf getoetst hebben. Daarna worden ze hier ingeschreven en mogen de kinderen maandelijks speelgoed uitkiezen.”

De Speelgoedbank ontvangt speelgoed van particulieren en winkeliers. Af en toe organiseren verenigingen speciale acties om speelgoed in te zamelen.

Bettie



In de buurt van armoede

Gastcolumn

door Bettie van der Linde,
Buurtnetwerk Wittevrouwenveld

Armoede is me nooit ontgaan. Op een of andere manier had ik er altijd oog voor. Misschien omdat het nog zo overduidelijk aanwezig was in de sobere tijd dat ik op het platteland opgroeide als boerendochter (geboren in 1942). Zelfstandige ondernemers moeten op de kleintjes letten, dat was me overduidelijk. Er was altijd spanning in de lucht als de melk werd uitbetaald of een beest naar de markt gebracht. En hoop: ‘wat doen de aardappels dit jaar? Gaat de mais het halen?’ Als kind dacht ik dat we arm waren, durfde nooit te vragen om nieuwe kleren, laat staan speelgoed. Maar we aten heerlijk: alles vers uit de tuin, de eigen melk leverde veel slagroom! En er was aandacht voor alles en iedereen.

Wat merk ik van armoede in de wijk Wittevrouwenveld? Alles merk ik ervan. Het is zo veelvuldig aanwezig, dat ik er bijna aan gewend ben: wie hoeft er niet elk dubbeltje om te draaien? Wie kan zich achteloos een miskoop, een impuls- of een troostaankoop permitteren? Echt niet veel bewoners.

Hoe weersta je de verleidingen van smartphones, grote tv-schermen en andere hebbedingetjes? Hoe ontkom je aan verleidingen en doe je toch gezellig mee? Participeren, zoals dat tegenwoordig heet? De angst dat je fiets (weer) gestolen wordt; de wasmachine het begeeft; dat er ingebroken wordt, want je hebt geen rolлуiken; dat je kind geïsoleerd raakt en jijzelf erbij. Elke activiteit kost geld. Je huurhuis is nog steeds niet geïsoleerd; de energierekening te hoog, terwijl de thermostaat laag staat. Je bent veel thuis, beetje kil daar, dat wel. De zorgen stapelen zich op.

Armoede. Je hoeft het niet te zien, je kunt ervan wegkijken, maar we moeten het allemaal beseffen: armoede die ontplooiing en meedoen belemmert, dat hoeft niet in een rijk land, dat kunnen we anders regelen. Goede algemene voorzieningen! Uit eerlijke belastingen. Soberheid? Geen probleem! Achterstand wel! Er komen gelukkig steeds meer pogingen om wanbeleid bespreekbaar te maken en fundamentele oplossingen te vinden. Die aandacht moet blijven! Daarom was het toneelstuk van Theatergroep Mariaberg ‘Sjöld – Dao laot iech miech veur haange’ wellicht zo’n succes: het werd er gewoon uitgeschreeuwd! Publiekelijk bespot ook, die groeiende misstanden in onze rijke samenleving.

Heel gevaarlijk toch, zo’n kloof tussen bevolkingsgroepen. Zo ontstaan broeinesten van onbehagen. Dus alleen al uit eigenbelang zouden de rijkere een zorgzamer en eerlijker beleid moeten bepleiten. En vanuit respect voor mensenrechten in plaats vanuit charitas. Aan liefdadigheid doen kan bevredigend zijn, liefdadigheid ontvangen is minder fijn; al zal het zelden worden geweigerd en altijd nodig zijn voor onverwachte ellende. De vraag is wanneer voedselbanken overbodig zullen worden.

Beursberichten

Beursvloer als broedplaats van maatschappelijke initiatieven.

Dit keer: een match tussen BeneFits en Stichting Wereldwijd

Kortingspasjes voor vrijwilligers van Stichting Wereldwijd



Peter Gilissen (WereldWijd) en Hellen Mayntz (BeneFits) hebben een match

Meedoen aan de maatschappelijke beursvloer in oktober vorig jaar was voor Hellen Mayntz een mooie gelegenheid om BeneFits te promoten en nieuwe aanwas te zoeken voor de kortingspasjes, het unique selling point van deze organisatie.

Hellen Mayntz is als coördinator bij BeneFits prima op haar plek op de maatschappelijke beursvloer. “Hier kan ik contacten leggen en nieuwe leden zoeken voor onze kortingspassen.” De pas geeft korting op producten en diensten van 200 deelnemende bedrijven, afkomstig uit diverse categorieën. Mayntz: “Met deze bedrijven hebben we afspraken gemaakt. Mensen kunnen lid worden voor €19,50 per jaar. De kortingspas is voor het hele gezin. Mensen met een laag inkomen krijgen de pas gratis. Er zijn nu 28.000 passen in omloop. Leveranciers en bedrijven kunnen zich gratis aansluiten bij BeneFits, maar zijn dan wel verplicht korting te geven. Ook biedt de pas korting voor speciale diensten aan huis voor senioren om langer zelfstandig thuis te blijven wonen.” Op de beursvloer maakt ze een mooie deal met Wereldwijd, een vrijwilligersorganisatie en opleidingscentrum. Deze stichting, gevestigd in Eckelrade, werkt al meer dan 30 jaar aan betere arbeidskansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, asielzoekers en vluchtelingen. “Wij bieden korte technische trainingen, beroepsgerichte opleidingen en taallessen. Dat doen we voor mensen die veelal niet terecht kunnen in een regulier traject. Bij ons krijgen ze dat zetje in de goede richting dat ze nodig hebben,” zegt Peter Gilissen van Wereldwijd. Wat is de match? “Twintig vrijwilligers van Wereldwijd ontvangen een gratis BeneFits-pasje. Als tegenprestatie gaan ze evalueren hoe ze het gebruik van de pas ervaren hebben, wat beter kan en welke producten, diensten en leveranciers ze missen in het aanbod,” aldus Mayntz.

De Limburgse organisatie BeneFits is voornamelijk actief in de westelijke mijnstreek en in Meerssen. Het kantoor is gevestigd in Beek.

De volgende Maatschappelijke Beursvloer Maastricht – de zevende – vindt plaats op donderdag 16 november 2017. Tijdens een Maatschappelijke Beursvloer worden met gesloten beurs deals gesloten tussen maatschappelijke organisaties en bedrijven. Vrijwilligersorganisaties kunnen hierdoor menskracht, middelen en materialen ontvangen waarvoor geen geld is; bedrijven kunnen zich van hun maatschappelijke kant laten zien en mogen na deelname het certificaat Maatschappelijk Betrokken Ondernemer voeren.

Meer informatie? Kijk op www.beursvloermaastricht.nl.



“In de gemeente Meerssen ontvangen ongeveer 220 huishoudens een bijstandsuitkering. Daarnaast leven er mensen op dit inkomensniveau met een ander soort uitkering, alimentatie of uit inkomsten uit laagbetaalde (zelfstandige) arbeid. Bij armoede wordt voor het inkomen vaak de link gelegd met de bijstandsnorm: het minimale inkomen dat een huishouden nodig heeft om in het levensonderhoud te kunnen voorzien. Je kunt je afvragen of die bijstandsnorm wel voldoende is. Daar moet men in Den Haag beter over nadenken,” zegt van Rijswijk.” De beleving van armoede is echter een ander aspect, nuanceert hij. “Mensen met een laag inkomen, die goed kunnen rondkomen hiervan en geen schulden hebben, zullen waarschijnlijk geen armoede ervaren, terwijl er mensen met een hoger inkomen zijn, die wel armoede ervaren, in hun specifieke situatie.” Om te voorkomen dat mensen in armoede terechtkomen, hanteert de gemeente een preventieve aanpak. Van Rijswijk: “We zetten in op vroegtijdige signalering van problemen en schulden. We zorgen er enerzijds voor dat degenen die (tijdelijk) onze financiële ondersteuning nodig hebben, die ook echt krijgen. Daarbij zorgen we ervoor dat mensen ons aanbod weten te

vinden, dat ze niet gehinderd worden door bureaucratische rompslomp, dat ze sneller en beter geholpen worden zodat ze minder wakker liggen van de zorgen over hun primaire levensbehoeften. Daarnaast willen we perspectief bieden aan onze inwoners door hen te begeleiden naar opleiding of werk.”

Hoe gaat het nu met Anouk? “Gedurende 15 tot 20 uur per week doe ik vrijwilligerswerk bij Trajekt, bij het Klapperproject. Dit project helpt mensen bij het ordenen van hun papieren. Geregeld hebben ze vragen over allerlei gemeentelijke regelingen of beschikkingen, al dan niet op het gebied van schulden. Als ervaringsdeskundige ben ik goed in staat deze te beantwoorden. Ook geef ik Nederlandse taalles. Het werken als vrijwilliger geeft voldoening. Daarnaast heb ik sollicitatieplicht: vier keer per maand moet ik solliciteren. Vanwege mijn lage vooropleiding – de huishoudschool – zijn dat voornamelijk laaggeschoolde functies in de schoonmaakbranche of in de horeca. Mijn kansen op de arbeidsmarkt zijn klein. Maar je weet nooit wat de toekomst brengt,” aldus Anouk.



Fruitplukken bij de boomkweker

De – soms kleine – initiatieven die ertoe doen in de strijd tegen het veelkoppig monster armoede

Project Schuld & Budget Buddy WijkService-
Punten De Vlinder Een Goede start
Inkomenskaart NoCredit, GameOver! Schuldenkaart
www.Pas op je geld.nl www.kwikstart.nl Speelgoedbank
de Hoelahoep Klapperproject De weggeefwinkel
Voedselbank Fruit plukken bij de boomkweker
Oppluskaart Vincentiusvereniging Jeugdsportfonds Jeugd-
cultuurfonds Maatschappelijke Beursvloer Maastricht
Quiet Community Stichting Leergeld Schoolmaatschap-
pelijk werk De Gezonde Basisschool Voedselbank voor
dieren Grip op je administratie Budgetkringen
Sociale teams Samen voor Maastricht Stichting
Elisabeth Strouven Schuldhulpmaatjes JOGG
(Jongeren op gezond gewicht) Linda Foundation Taal-
punten Buurtgroentetuinen Jarige Job
Podium 24 De Fietsbank Stille Armen De Goede Gieren-
aanpak Databank Vroegsignalering Betalingsachterstanden
Nibud Samen uit de min Verzorgingsbank Wyckerpoort
Zorgbank Fris en fruitig Limmel Nazareth De Gouwe
Sociale restaurants Buurtbrögke

Colofon

Redactieadres

Postbus 312, 6200 AH Maastricht
T 043 - 763 00 00
E communicatie@trajekt.nl

Redactiecommissie

Petra Debets | opbouwwerk
Anja Kickken | communicatie
Suzanne Horbach | jeugdwerk
Riëlle Schols | opbouwwerk
Kees Smit | opbouwwerk
Peer Haemers | facilitair

Tekst en eindredactie

Anja Kickken

Beeldmateriaal

Sacha Ruland: foto portemonnee (p. 1),
foto Beursberichten (p. 7)
Gemeente Maastricht: portretfoto wethouder
Jim Janssen (p. 2)
Gemeente Meerssen: portretfoto wethouder
Berry van Rijswijk (p. 2)
Paul Rondags: foto's Sjøld (p. 3)
Marieke Plasier – Marieke Visuals:
foto Ralf Embrechts (p. 4)
Overigen: Trajekt

Vormgeving

ARTs Now, Nathalie Arts, Maastricht

Drukwerk

Andi Smart Print Solutions, Maastricht-Airport

Meer informatie over Trajekt

W www.trajekt.nl
Tw [@trajekt_welzijn](https://twitter.com/trajekt_welzijn)
Fb www.facebook.com/www.trajekt.nl



QR van dit blad



QR twitter



QR facebook

‘Iedereen doet ertoe.’

is een uitgave van
welzijnsorganisatie Trajekt
en wordt in een oplage
van 2500 exemplaren
verspreid onder medewerkers,
vrijwilligers en relaties
van Trajekt.

